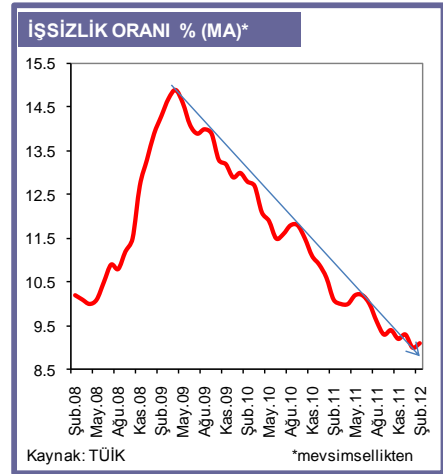

EKONOMİ BÜLTENİ 110

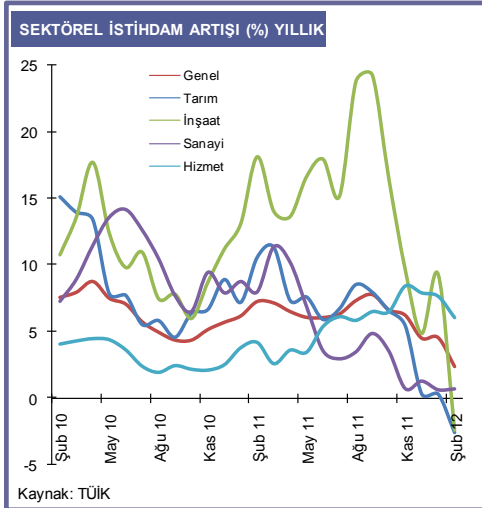
15 Mayıs 2012

Şubat Ayında Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranı 9.1 Oldu Son İki Yıllık Düşüş Trendinin Sonuna Mı Geldik?

TÜİK tarafından son açıklanan istihdam verilerine göre, Şubat ayında mevsimsellikten arındırılmış (ma) işsizlik oranı 9.1 ile bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 puan gerilerken, bir önceki aya göre 0.1 puan yükseldi. 2008 krizi sonrasında hızla yükselen işsizlik oranı (ma), 2009 yıl ortasında düşüş trendine girerek 2011 yıl başında kriz öncesi seviyeleri yakalamıştı. İşsizlik oranındaki düşüş trendi hala korunmakla birlikte, 2012 Ocak ayından itibaren ekonomide alınan soğuma sinyallerine paralel olarak işsizlik oranlarındaki düşüşün hız kestiği gözlenmektedir. Söz konusu işsizlik oranının son iki yıllık ortalaması 10.6 olup, ekonomik konjonktür içinde bu seviyelere doğru yükseliş yaşanması mümkündür. Türkiye'nin çalışabilir nüfusu 54.36 milyon olup, geçen yılın aynı dönemine göre %2.2 artmıştır. Mevsimsellikten arındırılmış işgücüne katılma oranı %49.4 ile bir önceki yılın aynı dönemine göre 0.5 puan azalmıştır.

İstihdamda Hizmetler, İnşaat ve Tarım Güç Kaybederken, Sanayi Direniyor...

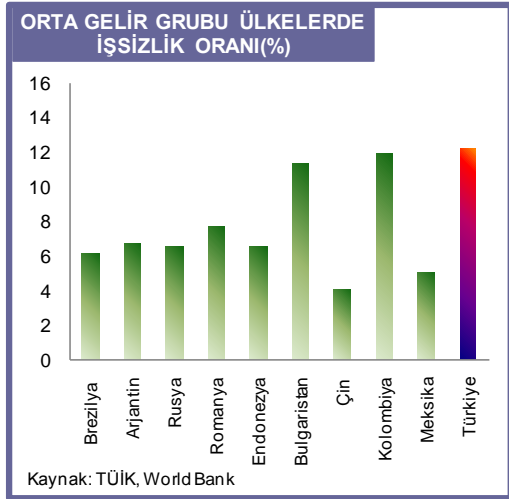

Sektörel olarak yıllık istihdam artış hızlarını incelediğimizde; birkaç ay öncesine kadar sanayi ve tarımdaki yavaşlamanın, hizmetler ve inşaatla dengelendiği gözlenmekteydi. Hizmetler sektörü istihdamının özellikle 2012 yılıbaşından itibaren yavaşlamaya başlaması ve sert geçen kış sebebiyle inşaat ve tarım sektörü istihdamının yıllık bazda ilk kez azalma göstermesi, dengeli yapıyı şimdilik bozmuş gözükmektedir.

Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre Şubat ayında toplam istihdamın, bir önceki yılın aynı dönemine göre %2.35 artarak, bir önceki aya göre ise %0.6 oranında azalarak 23.33 milyon düzeyinde gerçekleşmiştir. Şubat ayında istihdamın sektörel dağılımı; hizmetlerde %51.1, tarımda %23, sanayide, %20.1, ve inşaatla %5.6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre

sektörel istihdam değişimine bakıldığında; hizmetlerde %6.1 ve sanayide %0.7 artış gözlenirken, inşaatla %2.4 ve tarımda %2.6 oranında azalma gerçekleşmiştir. Bu, inşaat ve tarım sektörü istihdamında gerçekleşen son iki yılın ilk negatif yıllık büyümeyi temsil etmektedir. Bir önceki aya göre değişimlere bakıldığında ise inşaat sektörü %9 ile istihdamın en hızlı azaldığı sektör oldu. Bu, daha çok soğuk geçen kış mevsiminden kaynaklandı.

Küresel Ölçekte Sektörlerin Gelir ve İstihdam Görünümü; Türkiye, hizmet sektöründe %46 gelir, %50 istihdam payı ile orta gelir grubu (MIC's) ülkelerini yansıtıyor.

Son 30 yılda yüksek gelir grubu ülkelerde sanayi gelirlerinin hasıladaki payı %40'lardan %30'lara gerilerken, bu oranın düşük gelir grubu ülkelerde %30'dan %40 düzeyine yükseldiği gözlenmektedir. Bu, endüstrileşmesini tamamlamış olan gelişmiş ülkelerde artık sürdürülebilir ekonomi kavramının da giderek daha ciddiye alınması ve böylece ters endüstrileşme sürecinin başlamasının bir sonucudur. Küresel ölçekte sektörlerin gelir ve istihdamdaki paylarına bakıldığında; hizmetler sektörünün hasıladaki payı yüksek gelir grubu ülkelerinde %70, orta gelir grubunda %50, düşük gelir grubunda ise %35'lerde olduğu, Türkiye'nin ise %46 ile orta gelir grubu ülkelerin (MIC's) arasında yer aldığı söylenebilir. Bu pay 2000 yılından bu yana 5 puan artmıştır. Hizmet sektöründe çalışanların toplam istihdamdan aldığı pay ise yaklaşık %50 seviyesinde olup, bu görünüm ters endüstrileşme sürecini yansıtır

seviyededir. Ancak, Türkiye'nin henüz sanayileşmesini tamamlayamamış bir ülke olması, bu geçişte sorunlar yaşanmasına da sebep olmaktadır. Küresel ölçekte, hizmet ağırlık büyüyen ekonomiler arasında; ABD, Avustralya, Japonya ve İngiltere gelmektedir. Küresel ölçekte sanayi gelirlerinin hasıladaki payına bakıldığında; yüksek gelir grubu ülkelerinde %30, orta gelir grubunda %35 ve düşük gelir grubunda ise %40'lerde bulunmaktadır. Türkiye ise imalat sanayinin hasıladaki payı %25 ile oldukça düşüktür. Bu oran 2000'den bu yana sadece 1 puan artmıştır. Sanayi sektöründe çalışanların toplam istihdamdaki payı ise yaklaşık %15 ile gelirden alınan payın altındadır. Tarım sektörünün hasıladaki payı %10, istihdamdaki payı ise %36'dır. Yani, tarım çalışanının hasıla yaratmadaki verimliliği oldukça düşüktür. Bu bakımdan çalışma verimliliğinin karşılaştırılmasında tarım dışı istihdam verilerinin değerlendirilmesi sıklıkla tercih edilmektedir.

İstihdamdaki payı %50 olan Hizmetler Sektörüne ilişkin Güven Endeksi, Nisan ayında Yataylaştı.

İstihdamı etkileyen bu temel sektörlerin izlenmesinde; TÜİK tarafından açıklanan **Sanayi Üretim Endeksi** ve **Hizmetler Sektörü Güven Endeksi** gibi veriler takip edilmektedir. Sanayi üretim endeksinin Mart ayındaki durumuna baktığımızda; 128.6 olarak açıklanan endeks önceki aya göre mevsimsellikten arındırılmış olarak %0.7'lik bir büyümeyi göstermektedir. Hareketli ortalama süreci kullanarak hesapladığımız orta vadeli tahmin bandımız 128-133 aralığındadır. Ancak, endeksin son bir yıllık ortalama değeri 128 olup, bu seviyenin altında açıklanacak endeks değerleri, sektör istihdamındaki bozulmanın da habercisi olacağından, veriler dikkatle izlenmelidir. Bu, riske karşın, Diğer yandan Nisan ayı Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, son üç aydaki iş durumu ve hizmet talebi için artışı gösterirken, gelecek üç aya yönelik beklentiler için düşüş öngörüsü yansıtmaktadır. Buna göre, gelecek dönemde, *hizmet sektörü gelir ve istihdamında hafif bir güç kaybının yaşanabileceğini* işaret etmektedir.

Küresel resesyon konusundaki son gelişmeler ise; Yunanistan'da seçim sonrasında yeni hükümetin kurulamaması ve mali sıkılaştırma politikalarındaki gecikmeler; seçimlerin yenilenecek olması ve bu çözümsüzlüğün ülkeyi eurodan çıkmaya zorlayacağı görüşlerinin risk algısını artırması oldu. Çin, yavaşlama sinyalleri karşısında zorunlu karşılık oranlarını düşürdü. Küresel resesyonun işsizlik verilerine yansımaya başlamasıyla, önümüzdeki dönemde görece daha genişlemeci politika uygulamalarına tanık olmaya devam edeceğiz.

Şubat ayı istihdamı, imalat sanayindeki yavaşlama ve hizmetler sektöründeki hafif yataylaşma eğilimine paralel olarak görece yavaş bir artış sergiledi. İnşaat sektörü istihdamında soğuk geçen kış ayları sebebiyle negatif büyümenin gözlenmesi de istihdam artışı dizginleyen nedenler arasında yer aldı. **OKFRAM** olarak, önümüzdeki dönemde, hizmetler sektörü talebindeki yavaşlama beklentileri ışığında işsizlik oranlarının hafif düzeyde yükselişini sürdürmesini beklemekteyiz. Yıl genelinde %4'lük büyüme tahminimize paralel olarak, 2012 yılı işsizlik oranı tahminimizi %11 olarak koruyoruz.